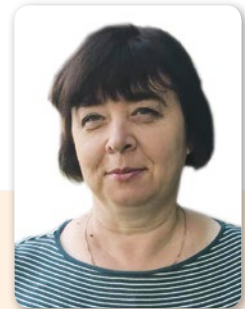

МАНДРІВКА МОВНОЮ РІКОЮ

Урок-пазл з навчання грамоти

Олександра МУДРИК, учитель початкових класів,
НВК "СШ I ст., гімназія" ім. С. М. Бондарчука,
м. Старокостянтинів, Хмельницька обл.

Цікаво і природньо поєднати навчання грамоти з актуалізацією відомостей про рідний край допоможуть нестандартна організаційна форма і казкові персонажі. Тож нехай зйдуться усі пазли — читання інтегрується з письмом, розвитком мовлення, краєзнавством та образотворчим мистецтвом!

Тема. Закріплення вмінь писати вивчені букви у поєднанні. Повторення правил з'єднання вивчених букв із малою літерою "р".

Мета. Відпрацьовувати навички письма. Вчити списувати слова і речення. Розвивати вміння контролювати написане. Виховувати старанність. Формувати бажання пізнавати рідний край.

Матеріали та обладнання: аудіозаписи: шум річки, пісні "Турботлива річка", "Рибка золота" та "Ми всі бажаєм вам добра"; малюнки риб (лин, сом, короп), плакат із зображенням річки для їх прикріплення та картки із записом слів — назв цих риб; зображення Рака-Буквоїда, Грайлика-Питайлика та Розмалюйка; картки з реченнями для списування, таблиця букв, таблиця зі зразками з'єднань, конверти із завданнями для роботи в парах, відерце для них; олівці та фломастери; відеоролики із зображенням замку князів Острозьких на р. Случ та маєтку у с. Самчиках; 9 пазлів, про які йдеться в матеріалі уроку (мають бути виготовлені так, щоб при їх з'єднанні утворився цілісний квадрат чи круг).

Хід уроку

I. Організаційний момент. Повідомлення теми й мети уроку (2–3 хв)

Учитель озвучує тему уроку, повідомляє, що він складатиметься з 9 пазлів, і знайомить дітей із персонажами, яких вони зустрінуть на уроці.

II. Робота над темою уроку (20–25 хв)

Пазл "Берег Очікувань"

Педагог прикріплює на дошку перший пазл, на якому зображено берег річки. Запитує дітей, чого

вони очікують від цього уроку, як би вони хотіли навчитися писати і кого можна просити про допомогу в здійсненні цього бажання. Слід підвести учнів до думки, що на допомогу їм може припливти золота рибка.

— Це прекрасна чарівниця, але її ще треба впіймати. Тож нас чекає знайома річка Случ і незнайома Мовна річка.

Пазл "Затока Міркувань"

Перед дітьми пазл із зображенням затоки.

— У цій затоці нам прийдеться поміркувати над виконанням завдань.

Учитель ставить дітям низку запитань, що стосуються вивчених букв на позначення голосних і приголосних звуків. Учні мають назвати букви й показати їх на таблиці, а також пригадати, написання якої букви вивчали на попередньому уроці.

Гра "Запам'ятай і поєднай"

На дошці — закриті рукописні склади:

у, рі, ко, ки, сі, Ми, ло

Педагог пропонує дітям запам'ятати запис, який він відкриє на кілька секунд, і відповісти на запитання.

— Погляньте, що пропонує нам Мовна річка. Які літери і склади ви запам'ятали?

— Які склади пишемо безвідривно? Які склади пишемо відривно і поєднуємо середнім з'єднанням?

— Поєднаймо склади в слова, а зі слів складімо речення.

Діти складають речення "Ми усі коло ріки".

Звучить аудіозапис шуму річки.

— Дослухаймося. Здається, шумить річка. Отож ми на правильному шляху!

Пазл “Острів Старанності”

На дошці пазл, що зображає острів на річці. Педагог повідомляє, що всі потрапили на Острів Старанності.

— Острів Старанності — тож будемо дуже старатися!

Перед дітьми таблиця зі зразками запису букв у з'єднанні.

— На Мовній річці виникло для нас нове завдання — старанно й гарно записати в зошит ці зразки:

ір ро рл (верхнє середнє нижнє)

А тепер каліграфічно й правильно запишемо речення, яке склали.

Діти виконують поставлене завдання.

Пальчикова гімнастика “Зайці-молодці”

Учні повторюють за вчителем вірш і виконують вправу синхронно обома руками, почергово торкаючись кожним пальцем великого.

П'ять братів, п'ять зайців,
П'ять завзятих молодців.
Спритно в нас стрибають пальці,
Наче в лісі сірі зайці.

Пазл “Затока Зарюмсаних Слів”

Педагог показує пазл із зображенням затоки. На водному тлі прикріплені зображення риб (лина, сома,

коропа), а зі зворотного боку на них написані їх назви в однині.

— Нам все чудово вдається, тому й настрої у нас піднесені, чи не так? Але прислухаймося: у затоці хтось рюмсає.

Учитель знімає малюнки риб.

— О, виявляється, це плачуть слова — назви риб! Їх непокоїть, що в річечці риб багато, а слово називає лише одну рибу. Допоможемо риbam: змінимо форми слів за зразком один — багато і запишемо утворені слова.

Зразок виконання завдання учнями

лин — лини
сом —
короп —

— Ви чудово впоралися із завданням, бо коли є терпіння, то буде й уміння. Наша Мовна річка стала ширшою.

Пазл “Куточок Рухливих Хвильок”

На цьому пазлі зображено невеличку затоку у хвильках.

— Хвильки рухливі, а ми ще рухливіші — нумо покажемо!

Фізкультхвилинка під аудіозапис пісні

“Турботлива річка” (сл. В. Орлова, муз. Г. Шахневича)

Пазл “Місцина Рака-Буквоїда”

— Ось і потрапили ми до Рака-Буквоїда. Він каже, що спіймати золоту рибку вдасться лише “золотим дітям” — уважним, старанним, працьовитим — тим, хто впорається із його завданням. А ми, правда ж, усі такі?! Отож, берімось до роботи!

Учитель роздає по рядах на кожну парту по одному реченню з пропущеними у словах буквами. У реченнях Рак повідомляє про те, що йому видно, коли він визирає з води. Діти мають, працюючи в парах, вставити пропущені літери.

Орієнтовний зміст речень

У п..рк.. вор..н.. і с..р..ки.
К..ло ос..ки кр..с..ва к..л..на.
На р..сл..ні кр..пл..нки р..си.

Пальчикова гімнастика “Піаністи”

Діти промовляють слова, ритмічно торкаючись пальцями поверхні парти.

Приготуймо наші руки —
Чарівні хай зринуть звуки:
Звуки Баха, звуки Ліста.
Ми ж — відомі піаністи.

Нас пазли впевнено провадили до знань. З'явивсь пейзаж. Не стало запитань.

(Фото надіслане автором)

БУДУЄМО НОВУ ШКОЛУ РАЗОМ

Журнал “Учитель початкової школи”

пропонує на допомогу педагогам
сучасні методичні матеріали

ЗАОЩАДЬТЕ до 10%

- 1 Заходьте на сайт upsh.com.ua
- 2 Оформлюйте онлайн-передплату на журнали “УПШ” та “Джміль”
- 3 Щомісяця гарантовано отримуйте надійну методичну підтримку!

ІНДЕКСИ для передплати на пошті

“УПШ”
Індекс 89869

+

“Джміль”
Індекс 40295

=

Комплект
Індекс 68604

ЗУСТРІЧАЙТЕ У 2019 РОЦІ

Спецвипуски, що представляють кращий досвід педагогів Львівської та Сумської областей (№ 2, № 9)

Тематичні номери:

- Унікальні місця України (№ 6)
- Емоції та почуття (№ 12)